

111 . Olteni | Comuna: Bodoc | Județ: Covasna | Punct: Cariera de nisip/Tag, Situl B | Anul: 2007

Anul: 2007

Cod RAN: 63919.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu

Epoci: Preistorie, Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Epoca migrațiilor

Categoriile sit: Domestic, Industrial, Religios, ritual și funerar

Autori: Dan Lucian Buzea, Valerii Kavruk

Instituții: Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe

Rezumat

Cercetarea arheologică preventivă din anul 2007 s-a efectuat numai în Situl B. Principalul obiectiv al cercetării arheologice a fost eliberarea terenului de sarcină arheologică în zona exploatării carierei de nisip. Au fost surprinse mai multe complexe arheologice-eneolitice (4 locuințe, 9 gropi „menajere” și 3 șanțuri ce delimitau așezarea în partea sa estică), precum și patru morminte geto-dacice.

Raport

Pe parcursul anilor 2001–2007, conform unor contracte de eliberare a terenului de sarcină arheologică încheiate între SC DOMARKT SRL și MCR, au fost descoperite și cercetate mai multe așezări suprapuse ce datează din neolitic, eneolitic, epoca bronzului târziu, a doua epocă a fierului, perioada post-romană precum și o necropolă geto-dacică (sec. IV – III a.Chr.).

Cercetarea arheologică preventivă din anul 2007 s-a efectuat numai în Situl B.

Principalul obiectiv al cercetării arheologice a fost eliberarea terenului de sarcină arheologică în zona exploatării carierei de nisip.

În anul 2007, a fost cercetată parțial o suprafață de 3000 m². Au fost surprinse mai multe complexe arheologice-eneolitice (4 locuințe, 9 gropi „menajere” și 3 șanțuri ce delimitau așezarea în partea sa estică), precum și patru morminte geto-dacice.

Urme de locuire neo-eneolitică:

În situl B au fost descoperite și cercetate patru locuințe (L4, L6 și L7 au fost cercetate exhaustiv, iar L5 a fost conservată); trei gropi „menajere” cercetate exhaustiv (Gr.21, Gr.22 și Gr.23); șase gropi surprinse la nivelul solului steril; precum și trei șanțuri care par a fi delimitat așezarea.

Locuințele:

L4a fost surprinsă la ad. de 0,70 m, avea forma relativ ovală (4 x 3 m), orientată pe direcția NE–SV. Umplutura complexului era formată dinpământ de culoare brun-negricioasă. Pe nivelul de călcare au fost descoperite fragmente mici de lipitură, fragmente de vase ceramice, oase de origine animală și pietre de diferite dimensiuni, iar în interiorul locuinței au fost identificate și unelte (fragmente de râșniță, pisătoare, lame de silex).

L5a fost surprinsă la ad. de 0,60 m, are forma relativ patrulateră (6 x 3,50 m), orientată pe direcția NV–SE. În partea superioară a complexului au fost descoperite puține fragmente de lipitură, fragmente ceramice, oase de origine animală și pietre de diferite dimensiuni. Groapa locuinței era adâncă.

L6a fost surprinsă în partea de V a sitului, la ad. de 0,60 m și avea forma relativ patrulateră (4,50 x 4,50 m), orientată pe direcția NV–SE. Au fost identificate nouă gropi de stâlp aliniate în trei șiruri aproximativ

paralele, distanța dintre gropi fiind de aprox. 1 m. După modul în care sunt aliniat aceste gropi, presupunem că acestea aparțin unei locuințe ce avea o structură din lemn.

L7a fost surprinsă la ad. de 0,60 m. Ea avea forma relativ ovală (6,40 x 4 m), orientată pe direcția E-V. Umplutura complexului era formată din pământ negru, tasat în amestec cu puține fragmente ceramice. Groapa locuinței era adâncită cu 0,52 m în solul steril. Fundul locuinței era relativ plat.

Gropile „menajere”:

Gr.21a fost surprinsă la ad. de 0,60 m de la suprafața actuală a terenului. Avea forma circulară (d=1,30 m), pereții verticali și fundul plat (admax 0,90 m). Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, ușor tasat în amestec cu puține fragmente ceramice de factură eneolitică.

Gr.22a fost surprinsă la ad. de 0,50 m de la suprafața actuală a terenului. Avea forma circulară (d=1,40 m), pereții verticali și fundul plat (admax 0,70 m). Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, ușor tasat.

Gr.23a fost delimitată la ad. de 0,50 m de la suprafața actuală a terenului. Avea forma ovală (2,40 x 1 m), pereții verticali și fundul relativ sferic (admax 0,70 m). Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, ușor tasat în amestec cu puține fragmente ceramice de factură eneolitică.

Șanțurile:

Șanțul 1 a fost surprins la ad. de 0,70-0,80 m de la suprafața actuală a terenului (4 x 1 m). Pereții șanțului erau oblici și fundul relativ plat (admax 1,50 m). Cea mai mare parte a șanțului a fost distrusă cu ocazia amenajărilor DN-12 și de vechile exploatare de nisip.

Șanțul 2 a fost surprins la ad. de 0,07-0,80 m de la suprafața actuală a terenului (20 x 0,60 x 1,20 m). Era orientat pe direcție N-S, paralel cu Șanțul 1. Pereții șanțului se îngustau spre fundul sferic (admax 1,50 m). Umplutura șanțului era formată din aglomerări de bolovani de piatră, fragmente ceramice și resturi de oase animaliere.

Șanțul 3 a fost surprins la ad. de 0,70-0,80 m de la suprafața actuală a terenului (20 x 1,50 x 2,40 m). Pereții șanțului se îngustau spre fundul relativ sferic (admax 1,50 m). Era orientat pe direcție N-S. Umplutura șanțului era formată din aglomerări de bolovani de piatră, fragmente ceramice și resturi de oase animaliere.

Necropola geto-dacică:

Necropola dacică a fost descoperită în anul 2005, în acel an fiind cercetat un singur mormânt². În anul 2006 au mai fost descoperite alte două morminte, precum și cinci gropi dreptunghiulare fără inventar ale căror apartenență la necropolă rămâne incertă. În anul 2007 au fost descoperite alte patru morminte dacice (M4, M5; M6 și M7).

M4 - Groapa a fost surprinsă la ad. de 0,45 m, avea forma rectangulară (2,30 x 0,70 m), orientată pe direcția N-S. Avea pereții oblici și fundul relativ plat. S-au identificat trei depuneri în groapă, de vase și oase umane, denumite: M4A, M4B și M4C. Umplutura gropii era formată din sediment de culoare neagră. Ritul: incinerare în groapă și în urnă; analizele antropologice vor stabili numărul de indivizi. Depunerea 1 M4A - a fost descoperită la ad. de 0,55 m și era formată dintr-o aglomerare de patru vase ceramice (unele întregi, iar altele păstrate fragmentar). La nivelul vaselor ceramice 0,50-0,60 m se aflau și puține oase umane incinerate, dar sub acest nivel 0,6-0,65 m, în partea de SSV a gropii, au fost descoperite mai multe oase umane calcinate. Depunerea 2 M4B - fost descoperită la ad. de 0,50 m, la 1 m N de M4A și era formată din două vase ceramice. Depunerea 3 M4C - în partea centrală a gropii, s-au găsit fragmente din vasul 4, aflat în depunerea M4A, iar în jur erau și câteva oase umane arse.

M5 - groapa a fost surprinsă la ad. de 0,80 m de la nivelul actual al terenului și avea forma rectangulară cu colțurile rotunjite (2,6 x 1,3 m), orientată pe direcția N-S. Groapa a fost marcată pe laturile de E, V și N, de scânduri groase din lemn, acum carbonizate. Resturi de lemn carbonizat au fost descoperite și pe fundul gropii. Umplutura era formată din sediment de culoare brun-gălbui, ușor tasat. Ritul: incinerare în urnă; oasele umane au fost depuse pe fundul vasului. În partea nordică a gropii era așezată urna, în poziție

normală. Al doilea vas a fost descoperit spart, probabil intenționat în timpul ritualului.

M6 - groapa a fost surprinsă la ad. de 0,56 m și avea forma rectangulară cu colțurile rotunjite (2,60 x 1,12 m), orientată pe direcția N-S. Cele două depuneri de pietre și fragmente de râșnițe M6A și M6B au fost descoperite la ad. de 0,25-0,40 m de la suprafața actuală a terenului. Groapa avea pereții oblici și fundul relativ plat. Umplutura era formată din sediment de culoare gălbuie. Ritul: incinerare în groapă; s-au recoltat puține resturi de oase umane incinerate, aflate între pietre, vase și în umplutura gropii din aglomerarea M6A. M6A - groapa a fost surprinsă la ad. de 0,3 m, fiind reprezentată de o aglomerare de bolovani de piatră, de formă rectangulară (0,80 x 0,70 m). După ce pietrele au fost îndepărtate au fost descoperite 5 vase ceramice, unele întregi, iar altele păstrate fragmentar. Ritul: incinerare, în groapă (Defunctul nr.1?) M6B - a fost surprins la adâncimea de 0,25 m, la 1,20 m S de M. 6A. Depunerea era formată în partea superioară dintr-o aglomerare de bolovani de piatră (0,98 x 0,80 m), printre care era spart un vas ceramic. După ce pietrele au fost îndepărtate a fost descoperit și un vas ceramic întreg. Ritul: incinerare în groapă (Defunctul nr.2?). Poate fi un mormânt dublu de incinerare în groapă, cu două depuneri distincte, M6A și M6B; doar analiza antropologică va dovedi această situație.

M7 - groapa mormântului a fost surprinsă la ad. de 0,25 m și avea forma rectangulară (2,20 x 1 m), orientată pe direcția N-S. Groapa a fost marcată pe laturile de E și V, de scânduri groase din lemn, acum carbonizate. Bucăți mici de lemn carbonizat au fost descoperite și în partea de N a gropii. Umplutura era formată din sediment de culoare brun-gălbuie. Ritul: incinerare în groapă. Oasele defunctului au fost depuse în mijlocul gropii fiind împrăștiate pe o suprafață de 0,50 x 0,30 m. În partea sudică a gropii se afla o strachină, spartă intenționat în timpul ritualului: o jumătate din vas a fost descoperită cu gura în sus, iar cealaltă jumătate cu gura în jos.

Concluzii:

Locuirea neo-eneolitică - În urma cercetărilor arheologice preventive din anii 2005-2006, s-a considerat că suprafața siturilor eneolitice era de 60 x 80 m. În urma extinderii carierei de nisip s-a observat faptul că așezările eneolitice se extind pe o suprafață mai mare de cca. 150 (E-V) x 80 (N-S). Considerațiile noastre anterioare cu privire la cronologia relativă a locuirii eneolitice deocamdată rămân neschimbate. Așezarea a fost locuită de purtătorii culturii Ceramicii liniare cu note muzicale, iar mai apoi de o comunitate care în manifestările sale îmbină elemente de tip Boian-Giulești și Precucuteni I.

Necropola geto-dacică - Necropola geto-dacică s-a evidențiat prin descoperirea a încă patru morminte. Mormintele se aflau la distanța de 6-10 m, înșirate în două șiruri în direcția NNE-SSE. Mormintele descoperite până acum au atât caracteristici comune (s-a practicat exclusiv incinerarea, depunerile au fost protejate de structuri din lemn, toate vasele utilizate ca urne ori cu ofrande sunt modelate cu mâna), cât și diferențe (oasele umane incinerate au fost depuse în urnă (M2, M3, M5) sau direct în groapă (M1, M4, M6, M7).

Practica utilizării unor gropi rectangulare de mari dimensiuni pentru depunerea defuncțiilor incinerate la M1, M3, M4, M5, M6 și M7 ca și cum ar fi vorba de morminte de înhumare, este întâlnită și în necropolele getice din sec. V-III a.Chr., din afara arcului carpatic, așa cum este cazul la Poienești (cercetări inedite, M. Babeș), la Stelnica3 ori la Grădiștea - Coslogeni (cercetări inedite, V. Sîrbu).

Cercetările arheologice preventive de la Olteni - Situl B, vor continua în funcție de intențiile de exploatare a carierei de nisip.

Informații suplimentare online

[Raportul 3931 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)